

Щодо камеральних перевірок, то їх зміст та порядок проведення з прийняттям ПКУ змін не зазнали. Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні органу державної податкової служби виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків [2]. При цьому згода платника податків на перевірку та його присутність під час проведення камеральної перевірки не обов'язкова.

Висновки. Проведення контролюючими органами податкових перевірок дозволяє здійснювати не тільки арифметичну перевірку правильності складання податкової звітності, але і контролювати логічний взаємозв'язок різних показників з податкових декларацій, форм бухгалтерської звітності, зовнішніх джерел, проводити аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності платника податків. Саме це дає змогу державі виконувати свої функції та змушує платників якісно проводити свою господарську діяльність.

Література:

1. Даниленко О. Документальна планова перевірка органами ДПС. Всі за і проти [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.finsettings.com.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких зазначених актів України в зв'язку з прийняттям Податкового кодексу» 2756-IV від 02.12.2010 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
3. Методичні рекомендації щодо складання плану-графіка проведення документальних планових перевірок суб'єктів господарювання, затверджено Наказом ДПА України 01.04.2011 № 190 [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.profiwins.com.ua.
4. Методичні рекомендації щодо порядку організації та проведення перевірок платників податків, затверджено наказом ДПА України від 14 квітня 2011 року N 213 [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.profiwins.com.ua.
5. Порядок здійснення податкового контролю, види перевірок, порядок їх проведення (знайомство з податковим кодексом) [Електронний ресурс] // Режим доступу: bogodukhov-citi.com.ua.
6. Слаутіна Л. Все про податки для малого та середнього бізнесу. Податкові перевірки [Електронний ресурс] // Режим доступу: podatok.vlasnasprava.info.

УДК 657.424

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОЦІНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА СПРАВЕДЛИВОЮ ВАРТІСТЮ

Остапенко Т. М., к.е.н.

Полтавська державна аграрна академія

Наукова стаття присвячена розкриттю проблемних питань з позиції інформаційних джерел щодо організації оцінки сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю. Внесено пропозиції щодо удосконалення порядку оцінки та визначення справедливої вартості сільськогосподарської продукції.

Scientific development is devoted opening of problem questions in relation to organization of estimation of agricultural product on a fair value, from position of information generators. Suggestions are borne in relation to the improvement of order of estimation and determination of fair value of agricultural product.

Постановка проблеми. Із введенням у 2007 році П(С)БО 30 [5] та Методичних рекомендацій № 1315 [6] на сільськогосподарських підприємствах кардинально змінилася методологія обліку активів, і, зокрема, біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Головними чинниками таких змін є введення способу їх оцінювання при первісному визнанні за справедливою вартістю. Усе це дає підстави говорити про порядок отримання достовірної інформації (при встановленні справедливої вартості) про ціни активного ринку – як першооснови організації оцінки сільськогосподарської продукції, – для подальшого удосконалення організації оціночних процедур сільгосппродукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питання організації та ведення обліку, оцінки біологічних активів та сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю, приділена достатня увага провідних українських вчених-економістів, серед яких: П. Л. Сук, В. М. Жук, Г. Г. Кірейцев, А. І. Біленко, Л. В. Гаврилук та інші. Однак остаточно проблему не вирішено щодо організації роботи по збору інформації про ціни активного ринку.

Постановка завдання. Основними цілями дослідження є вивчення загальних положень організації оцінки сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю з метою виділення головних труднощів, що виникають на рівні підприємства, розробка напрямів удосконалення порядку встановлення справедливої вартості сільськогосподарської продукції, що задовольнить потреби управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відтепер перевага надається оцінці за справедливою вартістю, а не за плановою собівартістю, що було традиційним для сільськогосподарських підприємств.

На думку Л. В. Гаврилук, як свідчить практика, запроваджені П(С)БО 30 “Біологічні активи” методологічні засади бухгалтерського обліку викликали численні труднощі облікової роботи та не набули поширення у сільськогосподарських підприємствах країни. Однією з причин цього є недостатнє наукове дослідження та відсутність практичних роз’яснень щодо застосування окремих положень стандарту [3].

Тож, оцінка сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю є складним процесом. Визначення справедливої вартості ґрунтується на цінах активного ринку. Поняття “активного ринку” розкрито в П(С)БО 8, згідно якого: активний ринок – це ринок, якому притаманна сукупність умов (предмети, що продаються та купуються на цьому ринку, є однорідними; у будь-який час можна знайти зацікавлених продавців і покупців; інформація про ринкові ціни є загальнодоступною) [4].

Спеціалісти, які мають проводити роботу з оцінки за справедливою вартістю, мають знати методики, що застосовуються в даній роботі. Для цього на підприємствах повинні бути створені постійно діючі комісії з визначення справедливої вартості сільськогосподарської продукції. Ці комісії мають на меті: організацію роботи по збору, узагальненню та збереженню інформації

про справедливу вартість аналогічних активів на дату балансу; прийняття рішень про таку оцінку на підставі застосування певних методів [7].

Джерелами інформації при цьому можуть бути:

- 1) самостійний забір інформації про ціни на ринку;
- 2) отримання інформації з органів державного управління (середньозважені біржові ціни, які склалися на Аграрних товарних біржах та аграрній біржі, дані цінового моніторингу Мінагрополітики України, інформація управління агропромислового розвитку райдержадміністрації);
- 3) інформація про закупівельні ціни на продукцію, що є об'єктом державного цінового регулювання [7].

Два останні джерела є складними для застосування, що пояснюється сукупністю обмежувальних факторів.

Так, дані цінового моніторингу Мінагрополітики України обмежені на сайті www.minagro.kiev.ua інформацією про: закупівельні та оптово-відпускні ціни на основні види сільськогосподарської продукції та продукти її переробки; середньозважені біржові ціни на сільгосппродукцію; цінову ситуацію на ринку продовольчих товарів; ситуацію щодо цін на овочі та фрукти.

Зазначена інформація є доступною виключно за другим вище вказаним пунктом [9]. Більш детальне дослідження показує, що на сайті Міністерства аграрної політики України наводиться інформація про середньозважені біржові ціни виключно на сільськогосподарську продукцію рослинництва, продукти її переробки, які склалися на Аграрній біржі. Ціни наводяться за одну тонну, а отже є необхідність для потреб управлінського обліку розраховувати фактичну собівартість однієї тонни продукції. Визначення собівартості 1 т продукції забезпечує, з одного боку – контроль за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а з іншого боку забезпечить безпроблемне зіставлення фактичних даних щодо витрат на одиницю продукції та ціни продукції (її справедливої вартості), необхідність в чому визначається потребами управлінської ланки щодо визначення наслідків діяльності – так званого, “доходу”, який підприємство може отримати від реалізації продукції рослинництва.

З вище зазначеного випливає, що середньозважені біржові ціни, які склалися на Аграрній біржі втрачають свою інформаційну цінність для Комісії щодо визначення справедливої вартості з позиції відсутності наповненості цінами по продукції тваринництва.

Додаткова потреба в цінах активного ринку потребує оформлення запитів на інформацію за встановленою формою згідно Порядку складення та подання запитів на інформацію (затвердженого Наказом Мінагрополітики України № 397 від 11 серпня 2011 р.). Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України “Про доступ до публічної інформації” та Постанови Кабінету Міністрів України № 583 від 25.05.2011 р. “Питання виконання Закону України “Про доступ до публічної інформації в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органах виконавчої влади” з метою створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації [9].

Запит на інформацію подається в усній чи письмовій формі під час особистого прийому або шляхом надсилання поштою, телефаксом або по телефону за адресою міністерства. Відповідь на запит на інформацію надається у спосіб, обраний запитувачем, протягом п'яти робочих днів з дня надходження запиту. Отже виходить, що для того щоб оцінити сільськогосподарську продукцію на момент отримання урожаю чи іншого оприбуткування за наслідками біологічного перетворення (молоко, яйця, вовна, риба, мед тощо) Комісія з визначення справедливої вартості сільськогосподарської продукції повинна проводити попереднє оформлення запиту.

Інформація управління агропромислового розвитку райдержадміністрацій за наслідками цінового моніторингу хоча і належать до публічної інформації, проте також обмежена в застосуванні на веб-сайті, тобто сайт відображає закупівельні ціни лише на окремі види продукцію рослинництва та продукції тваринництва. Для більш ширшого запиту, на веб-сайті Головного управління агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації, – користувачі інформаційного джерела також потребують оформлення запиту. Інформація на запит надається безоплатно [8].

Держава здійснює регулювання гуртових цін окремих видів сільськогосподарської продукції, встановлюючи мінімальні та максимальні інтервенційні ціни, а також застосовуючи інші заходи, визначені Законом України “Про державну підтримку сільського господарства України”, при дотриманні правил антимонопольного законодавства та правил добросовісної конкуренції. Зміст державного цінового регулювання полягає у здійсненні Аграрним фондом державних інтервенцій в обсягах, що дозволяють встановити ціну рівноваги (фіксінг) на рівні, не нижчому за мінімальну інтервенційну ціну та не вищому за максимальну інтервенційну ціну [1].

Згідно Закону України № 1447 – VI від 04.06.2009 р. об'єктами державного цінового регулювання є такі види сільськогосподарської продукції (товарів): пшениця тверда, пшениця м'яка, зерно суміші пшениці та жита, кукурудза, ячмінь, жито озиме, жито ярове, горох, гречка, просо, овес, соя, насіння соняшнику, насіння ріпаку, насіння льону, шишки хмелю, цукор-пісок (буряковий), борошно пшеничне, борошно житнє, м'ясо та субпродукти забійних тварин та птиці, молоко сухе, масло вершкове, олія соняшникова [2].

Отже, у результаті проведеного дослідження щодо визначення справедливої вартості сільгоспродукції встановлено, що необхідним є:

1) застосування для встановлення справедливої вартості на сільськогосподарську продукцію (що є об'єктами державного цінового регулювання) інтервенційних цін цієї продукції (згідно наказу № 17 Міністерства аграрної політики та продовольства України від 10.02.2011 р.), що передбачить не проведення переоцінки сільськогосподарської продукції на звітну дату (дату складання проміжної та річної фінансової звітності) у зв'язку з тим, що цінова ситуація є нестабільною та характеризується динамікою збільшення, а отже не потребує проведення переоцінки. Зазначене обумовлюється також тим, що ціни не можуть змінюватися протягом періоду державного цінового регулювання, встановленого для такого об'єкта, крім випадків, пов'язаних із

суттєвим впливом цінової кон'юнктури на внутрішньому та зовнішньому ринку. Якщо на підприємстві визначатимуть справедливу вартість всієї номенклатури сільськогосподарської продукції, то розрахунковими періодом для Комісії щодо визначення справедливої вартості буде не звітний місяць чи квартал, а рік – маркетинговий період (період, який розпочинається з місяця, у якому починає поставлятися (продаватися) окремих вид продукції рослинництва відповідного врожаю, та закінчується останнім числом місяця, що передує місяцю, в якому починає поставлятися (продаватися) такий самий вид продукції рослинництва наступного врожаю);

2) для продукції, по якій немає жодного інформаційного каналу про ринкові ціни – слід застосовувати оцінку за плановою собівартістю. При появі можливості достовірної оцінки сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю, Комісія щодо визначення справедливої вартості повинна провести таку оцінку;

3) якщо Комісія щодо визначення справедливої вартості має доступ до різних активних ринків або цін по ним, то вона має користуватись відповідним для підприємства ринком або тим, яким сподівається скористатись.

Внесені пропозиції щодо удосконалення порядку оцінки та визначення справедливої вартості сільгосппродукції потребують, в першу чергу, нормативного визнання, а в другу чергу – обумовлюються сучасною практикою отримання підприємствами України інформації про ціни активного ринку сільськогосподарської продукції.

Висновки. Дослідивши особливості організації інформаційного забезпечення з метою оцінки сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю, встановлено, що застосування оцінки за справедливою вартістю потребує подальшого вдосконалення зі зверненням уваги на наступні факти: оцінюючи сільгосппродукцію, варто врахувати, що її відображають у вартісному виразі. Вартість сільськогосподарської продукції ґрунтується на цінах активного ринку. Тобто, оцінювач має оцінювати сільськогосподарську продукцію виходячи з цін, що склалися на активному ринку, інформація за яким накопичується в різних інформаційних джерелах. Ці інформаційні канали, хоча і являють собою альтернативу при встановленні справедливої вартості, проте обмежені щодо використання в часі, тобто потребують попередньої організації оцінки для реалізації облікової політики щодо отримання інформації про цінову ситуацію на активному ринку сільгосппродукції.

Література:

1. Закон України “Про державну підтримку сільського господарства України” № 1877 – IV від 24.06.2004 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

2. Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізмів державного регулювання ринку сільськогосподарської продукції” № 1447 – VI 4.06.2009 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

3. Гаврилюк Л. В. Проблеми обліку та оцінки біологічних активів за справедливою вартістю [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 “Нематеріальні активи”, затверджене Міністерством фінансів України № 242 від 18.10.1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 „Біологічні активи”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 790 від 18.07.2005 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені Наказом Міністерства фінансів України № 1315 від 29.12.2006 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

7. Облік сільськогосподарської діяльності: Навчальний посібник/ За ред. Жука В.М. – К. : Видавництво ТОВ “Юр-Агро-Веста”, 2007. – 368 с.

8. <http://www.apk.poltava.ua> – веб-сайт Головного управління АПР Полтавської обласної державної адміністрації.

9. <http://www.minagro.kiev.ua> – веб-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України.

УДК 338.432: 631.115: 338.433

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАХОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ РИНКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Пісоцький А.А., асистент

Полтавська державна аграрна академія

Узагальнено теоретичні підходи щодо необхідності та значення економічного регулювання аграрного виробництва в умовах ринкового розвитку. Визначено пріоритетні напрями економічного регулювання в сучасних умовах. Розроблено організаційно-економічні заходи удосконалення ринкового регулювання аграрного виробництва.

Theoretical approaches to the necessity and importance of economic regulation of agricultural production in terms of market development. Defined priority directions of economic regulation in the modern world. The organizational and economic measures of improvement of market regulation of agricultural production.

Постановка проблеми. В умовах розвитку та ринкової трансформації аграрного сектора України принципового значення набувають питання удосконалення форми і методів економічного регулювання виробництва, спрямованих на забезпечення продовольчої безпеки країни, створення умов для постійного нарощування виробництва аграрної продукції та забезпечення всебічної підтримки товаровиробників.

Ефективність ринкової системи господарювання в аграрній сфері залежить від активної регулюючої функції держави й продукування нею економічних умов для розвитку виробництва. З огляду на це, ефективність функціонування агроекономічної системи залежить від раціонального вирішення питань розвитку аграрної економіки на мікро- та макрорівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не дивлячись на важливість збалансованого поєднання державного і ринкового регулювання, для економічного зростання та розвитку аграрного виробництва, воно як у теоретичному, так і практичному аспекті допоки що залишається малодослідженим. Це обумовлюється, на нашу думку, багатограним характером можливої